

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 36/14

V Luxembourg, 18. marca 2014

Sodbi v zadevah C-167/12 C. D. proti S. T.
in C-363/12 Z. proti A Government Department and the Board of
Management of a Community School

Pravo Unije ne določa, da ima mati naročnica, ki je otroka dobila na podlagi dogovora o nadomestnem materinstvu, pravico do porodniškega ali enakovrednega dopusta

Ker direktiva o nosečih delavkah določa le nekatere minimalne zahteve na področju varnosti, lahko države članice uporabljajo ugodnejše predpise v prid mater naročnic

C. D., zaposlena v bolnišnici v Združenem kraljestvu, in Z., učiteljica, ki dela na Irskem, sta za to, da bi dobili otroka, poiskali nadomestni materi.

C. D. je sklenila dogovor o nadomestnem materinstvu v skladu s pravom Združenega kraljestva. Otrok je bil spočet iz semenskih celic njenega partnerja in iz jajčnih celic druge ženske. Nekaj mesecev po rojstvu je sodišče Združenega kraljestva, s soglasjem nadomestne matere, C. D. in njenemu partnerju podelilo popolno in trajno roditeljsko pravico za otroka v skladu s predpisi Združenega kraljestva o nadomestnem materinstvu.

Z. trpi za redkim bolezenskim stanjem – nima maternice in ne more zanositi, čeprav ima zdrave jajčnike in je poleg tega plodna. Z možem sta dobila otroka na podlagi dogovora o nadomestnem materinstvu, ki sta ga sklenila z nadomestno materjo v Kaliforniji. Genetsko gledano je otroka spočel par in v ameriškem rojstnem listu nadomestna mati ni navedena. V skladu s kalifornijskim pravom za otrokova starša štejeta Z. in njen mož.

Obe ženski sta zaprosili za plačan dopust, enakovreden porodniškemu ali posvojiteljskemu dopustu. Ti prošnji sta bili zavrjnjeni, ker C. D. in Z. nista bili nikoli noseči in ker starši otrok nikoli niso posvojili.

Nacionalni sodišči, pred katerima sta materi naročnici vložili tožbo, želita izvedeti, ali je tako nepriznanje v nasprotju z direktivo o nosečih delavkah¹ in ali pomeni diskriminacijo zaradi spola oziroma zaradi invalidnosti (prva diskriminacija je prepovedana z Direktivo 2006/54/ES,² druga pa z Direktivo 2000/78/CE³).

Sodišče v današnjih sodbah odgovarja, da **pravo Unije v prid mater naročnic ne določa pravice do plačanega dopusta, enakovrednega porodniškemu ali posvojiteljskemu dopustu.**

Glede Direktive 92/85/EGS o nosečih delavkah Sodišče poudarja, da je cilj te direktive spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo, saj te osebe veljajo za posebno rizično skupino. V tej direktivi se določba v zvezi s porodniškim dopustom izrecno nanaša na porod, njen namen pa je varstvo matere otroka v posebno ranljivem položaju, ki izhaja iz njene nosečnosti. Sodišče dodaja, da čeprav je namen porodniškega dopusta tudi zagotovitev varstva posebnega odnosa med žensko in njenim otrokom,

¹ Direktiva Sveta 92/85/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo (deseta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 2, str. 110).

² Direktiva 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano) (UL L 204, str. 23).

³ Direktiva Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 79).

se ta cilj nanaša zgolj na obdobje, ki sledi „nosečnosti in porodu“. Iz tega sledi, da **se za priznanje porodniškega dopusta na podlagi Direktive predpostavlja, da je bila zadevna delavka noseča in da je otroka rodila. Zato mati naročnica**, ki je otroka dobila na podlagi dogovora o nadomestnem materinstvu, **ne spada na področje uporabe Direktive**, niti če lahko otroka po rojstvu doji oziroma če ga dejansko doji. Državam članicam zato taki delavki ni treba priznati pravice do porodniškega dopusta na podlagi Direktive.

Sodišče pa dodaja, da ker je namen navedene direktive določitev nekaterih minimalnih zahtev na področju varnosti pri delu nosečih delavk, lahko države članice uporabljajo predpise, ki so za matere naročnice ugodnejši.

Glede Direktive 2006/54/ES o enakem obravnavanju moških in žensk na področju zaposlovanja Sodišče ugotavlja, da **nepriznanje porodniškega dopusta materi naročnici ne pomeni diskriminacije zaradi spola**, glede na to, da niti oče naročnik nima pravice do takega dopusta, in da zavrnitev ne postavlja v manj ugoden položaj zlasti delavke v primerjavi z delavci.

Poleg tega **zavrnitev plačanega dopusta, enakovrednega posvojitvenemu dopustu, materi naročnici ne spada na področje uporabe Direktive o enakem obravnavanju**. Ta direktiva ohranja svobodo držav članic, da priznajo posvojiteljski dopust ali ne. Direktiva določa le, da če se prizna tak dopust, morajo biti zadevne delavke zaščitene pred odpuščanjem in se lahko vrnejo na svoje delovno mesto ali enakovredno delovno mesto.

Nazadnje, **glede Direktive 2000/78/ES**, ki na področju zaposlovanja in dela prepoveduje kakršno koli diskriminacijo zaradi invalidnosti, Sodišče meni, da ni sporno, da lahko ženska zaradi nezmožnosti zanositve zelo trpi. Vendar **se s pojmom „hendikepiranost“** v smislu te direktive **predpostavlja, da omejitev, za katero trpi oseba**, zaradi različnih ovir **tej osebi lahko prepreči polno in učinkovito sodelovanje v poklicnem življenju** na podlagi enakopravnosti z drugimi delavci.

Toda **nezmožnost imeti otroka po običajni poti matere naročnice načeloma ne ovira pri dostopu do zaposlitve**, opravljanju zaposlitve ali napredovanju pri njej.

V teh okoliščinah Sodišče ugotavlja, da nezmožnost imeti otroka ne pomeni za „hendikepiranosti“ v smislu Direktive 2000/78 in da se zato ta direktiva za položaj, kot je tisti iz postopka v glavni stvari, ne uporablja.

OBVESTILO: Predlog za sprejetje predhodne odločbe omogoča sodiščem držav članic, da glede spora, ki ga obravnavajo, vprašajo Sodišče o razlagi prava Unije ali mu predlagajo, naj odloči o veljavnosti akta Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba enako zavezuje druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

Celotno besedilo sodb ([C-167/12](#) in [C-363/12](#)) je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 43032793

Posnetki z razglasitve sodb so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 22964106